

Fastställd 2010-11-30

JAMTLIS STRATEGIPLAN 2011 – 2014

Överordnad vision:

Jamtli är en europeisk förebild när det gäller kulturarvens roll i regional utveckling.

Programförklaring:

Jamtli är ett regionalt museum som dokumenterar och forskar om kulturarv, bevarar och förvaltar kulturarv samt brukar och sprider kulturarv.

Jamtli implementerar i alla led europeiska policys kring klimatmedvetenhet, hållbar tillväxt, social sammanhållning, demokrati och livslångt lärande.

Inledning

Jamtlis styrdokument

Stiftelsen Jamtlis verksamhet regleras dels av lag och dels av ett antal regionala styrdokument. Mest grundläggande är *stadgarna* som ursprungligen fastställdes 1973. Stiftarna – Jämtlands läns landsting, Östersunds kommun, Jämtlands läns konstförening och Heimbygda beslutar, för varje politisk mandatperiod, om ett *huvudmannadirektiv* för verksamheten. Det utpekar utvecklingsriktning och principer för verksamheten under en kommande 4-årsperiod. Denna *strategiplan* är stiftelsens plan för hur vi vill förverkliga ambitionerna i huvudmännens direktiv till oss. Varje år skrivs så *årsavtal* mellan stiftelsen och landstinget respektive kommunen, som beskriver delmålen för det kommande året samt vilket bidrag som lämnas till verksamheten. Härfter tar Jamtli fram årets *verksamhetsplan* och *budget* i vilka man kan läsa vad vi planerar att göra under året för att leva upp till delmålen i årsavtalen, samt bidra till att förverkliga strategiplanen. I Jamtlis *verksamhetsberättelse* inklusive *årsräkenskap* redovisas slutligen hur det har gått.

Jamtli och en ny spelplan

Såväl på europeisk som på nationell och regional nivå kommer Jamtlis förutsättningar att förändras under den kommande strategiplansperioden. *Europeiska Unionen* utvecklar tydligare mål för kulturpolitiken vilka relateras mycket till andra politikområden (näringslivsutveckling, social sammanhållning och integration samt utbildning) och *Nordiska Rådet* ansluter sig till detta tänkande. På nationell nivå luckras gamla museimönster upp. Ansvarsmuseirollen är borta, läns museirollen i traditionell bemärkelse är mindre tydlig och (läns)museerna är numera konkurrenter på marknaden. På regional nivå resulterar den nya kulturpolitiken bland annat i att Jamtli inte som tidigare får sina statliga anslag direkt från *Statens Kulturråd*, utan i stället får medlen via *Jämtlands läns landsting* som förhandlar om hela den regionala kulturpolitiken med staten. I värsta fall konkurrerar Jamtli med andra regionala kulturverksamheter i Jämtlands län om statliga medel, och i bästa fall samverkar vi i regionen om att reellt stödja varandra.

Mot den bakgrunden behöver Jamtli bli *starkare*. Det innebär både att Jamtli ska upplevas som starkare ekonomiskt genom att vi genererar större inkomster själva – och förtydligar att vi faktiskt redan i dag skapar mer än två tredjedelar av våra ekonomiska resurser själva. Det innebär också att fler aktörer i Jämtlands län – och utanför – ska uppleva hur viktigt Jamtli och våra kompetenser är för dem och deras egen verksamhet. Vi måste till exempel ta mer betalt och det måste bli tydligare hur beroende andra regionala och lokala aktörer är av till exempel Jamtlis internationella, europeiska och nordiska kontaktnät. Det är viktigt att vi försäkras fortsatta medel i nuvarande storlek, så att Jamtli kan fortsätta vara den stora resurs för länets mindre aktörer som vi är. I det internationella arbetet är Jamtli den

länsinstitution som hunnit längst, och vår kompetens på det området kan få enorm betydelse för länets internationalisering inom olika områden till exempel, livslångt lärande, mobilitet och kulturpolitik.

Resurser i den sociala ekonomin

Jamtlis verksamhet vilar på en genom många år utvecklad anda av samarbete och samverkan med andra aktörer, något som inte alltid uppmärksammas av omvärlden. Jamtlis roll i den sociala ekonomin måste bli mer synlig så att Jamtli kan attrahera flera samarbetspartners och så att denna roll kan få det erkännande – politiskt och verksamhetsmässigt – som det förtjänar.

Jamtlis många vänner inom hembygdsrörelsen bakom *Heimbygda*, inom *Jämtlands läns konstförening* och i *Jamtlis Gynnare* har en särskilt viktig funktion som resurs i Jamtlis verksamhet. Dessa föreningars medlemmar är en resurs på flera olika sätt, både genom engagerat volontärarbete i Jamtlis tjänst, och som referensgrupper för pågående och framtida Jamtliprojekt. Dessa resurser kan och måste ytterligare utvecklas genom att Jamtli stimulerar till högre medlemstal och en ökad andel aktiva. Vägen framåt går genom att bidra till att aktivitetstimmar i än högre grad blir till kvalitetstimmar för deltagarna med rätt kombination av livskvalitet, känsla av gemenskap och dialogpräglad lustfyllt lärande.

Förväntade huvudinitiativ 2011-2014

Men Jamtli blir inte starkare om vår bas inte kan säkras och utvecklas! Vi hoppas att kunna förverkliga en säkerställning av bevarande av regionens växande kulturarv genom att få tillgång till ett nytt *regionsmagasin*. Ett nära samarbete med Nationalmuseum hoppas vi ska leda till etableringen av *Nationalmuseum Norr* på Jamtli som en resurs för stora konstupplevelser och en bas för utveckling av konstpedagogik för klassiska samlingar som passar till 2000-talets målgrupper. Till Jamtlis bas hör också de specialkompetenser som har givit Jamtli den position som framgångsrik kulturarvskoncern som den har i dag. Därför förväntas *uropeiskt, nordiskt och mittnordiskt samarbete* att expandera, likaväl som det kommer att satsas på än mer utveckling av *kulturarvspedagogisk kompetens i världsklass*.

I vår strävan efter att stimulera kulturarvsbruk i hela regionen kommer *Härjedalens Fjällmuseum* och *Optand Teknikland* att få sig tilldelat fler uppdrag med regionala tematiska nätverk. Möjligen kan fler sådana besöksanläggningar med tydlig anknytning till Jamtli etableras. För att stimulera entreprenörskap och öppna för andra aktörer att delta i kulturarvssatsningar kommer Jamtli under de kommande åren att se över möjligheterna att etablera och vara delägare i fler *kulturarvsbolag* – till exempel *NCK – Nordiskt centrum för kulturarvspedagogik*.

Hemma på Jamtli investeras dessa år i nya attraktioner samt förbättrade välkända

attraktioner. Nyheter presenteras på löpande band! Vi ska *lyfta attraktionsvärdet* och från och med 2012 – när Jamtli uppnår en ålder på 100 år – lyfta besöket på Jamtli Historieland till *internationell prisnivå* och nå längre bort till nya kunder med egen *originell marknadsföring*.

Strategiplanens väg från tankar till styrdokument

Framtagandet av denna strategiplan har varit en process:

- september 2008 Halvtidssuppföljning av strategiplan 2007-2010 och diskussion av inriktning för kommande plan med styrelse och museiledning
- april 2009 Museiledningen utvecklade utkast med inriktning och övergripande verksamhetsmål
- april 2009-februari 2010 Samordning av huvudmannadirektiv och strategiplan
- maj 2009-februari 2010 Museets avdelningar utvecklade idéer till benchmarks (riktmärken)
- mars 2010 Museiledningen bearbetade idéer och gjorde färdigt förslag
- maj 2010 Landsantikvarien presenterade verksamhetsdirektiv
- juni 2010 Huvudmannadirektiv fastställdes
- september 2010 Styrelsen behandlade förslag till strategiplan
- september 2010 Fackliga företrädare behandlade förslag till strategiplan
- december 2010 Styrelsen fastställde strategiplan 2011-2014

Processen har varit omfattande och kan kännas lång, men det är nödvändigt att strategiplanen – ”Jamtlifamiljens bibel” – är väl förankrad, att vi inte har glömt något, att våra stiftare känner sig nöjda och att den slutgiltiga planen är operationell.

Henrik Zipsane
Landsantikvarie

Verksamhetsmål

Jamtli ska:

1. förstärka rollen som regional resurs och samarbetspartner för livslångt lärande, social inkludering och andra utvecklingsfrågor
2. i växande omfattning ingå i och ta ledningsansvar för europeiskt arbete
3. uppnå varaktigt högre besöks- och brukartal och stärka de kommersiella effekterna
4. bedriva ett klimat- och miljöarbete som uppmärksammas av omvärlden
5. sätta fokus på det moderna samhällets kulturarv

1. förstärka rollen som regional resurs och samarbetspartner för livslångt lärande, social inkludering och andra utvecklingsfrågor

- a) Jamtli utvecklar minst tre kulturarvspedagogiska program för seniorer med inriktning på medborgarskap, hälsa och kreativitet
- b) Jamtli formaliserar ett partnerskap för praktisk kulturarvspedagogisk utveckling med en skola i Östersunds kommun och en skola i regionen
- c) Jamtli driver minst två nya utvecklingsprojekt med socialt inkluderande kulturarvspedagogik innan utgången av 2014
- d) Jamtli har senast 2012 ett webbaserat lärandeprogram som tar sin utgångspunkt i samlingar. Senast 2014 är två sådana program etablerade och har 1000 besök i månaden
- e) senast 2014 är Jamtli involverat i minst fyra strategiska satsningar baserade på kulturmiljö, och tre av dessa omsluter minst 500 000 kr

2. i växande omfattning ingå i och ta ledningsansvar för europeiskt arbete

- a) varje avdelning ingår kontinuerligt i minst ett EU-projekt med samarbetspartners i andra europeiska länder
- b) minst 1 gång/år skapar Jamtli förutsättningar för att en annan regional aktör kan vara ledande i ett europeiskt projekt
- c) de av Jamtlis och NCK:s europeiska projekt som omsätter mer än 1 miljon kronor har ekonomisk bärkraft att helt täcka de reella overhead- och utvecklingskostnaderna
- d) Jamtli lämnar årligen in minst en större ansökan, på 1 miljon kronor eller mera, till de regionala strukturfonderna
- e) senast 2014 finansieras totalt en administrativ experttjänst av EU-medel, och en halv tjänst av intäkter från följeforskning

3. uppnå varaktigt högre besöks- och brukartal och stärka de kommersiella effekterna

- a) från och med sommaren 2012 har Jamtli 100 000 besök och genererar 3,5 miljoner kronor i entréintäkter under perioden juni-augusti
- b) senast 2014 har Jamtli på nätet minst 1 000 000 besökare/år, och en e-handelslösning är etablerad
- c) omsättningen på de kommersiella bokningarna ökar med 20% under perioden
- d) omsättningen i kafé och restaurang ökar med 5% årligen
- e) Senast 2014 når Jamtli genom rådgivning, kurser, föredrag och liknande minst 10 000 människor i länet årligen

4. bedriva ett klimat- och miljöarbete som uppmärksammas av omvärlden

- a) senast 2014 är Jamtli miljöcertifierat
- b) senast 2014 har Jamtlis totala elförbrukning minskat med 15% i relation till befintligt fastighetsbestånd 2010, och all el som köps in är miljöcertifierad
- c) alla Jamtlis fordon ska vara miljöklassade och minst två av dem ska vara eldrivna
- d) Jamtli utvecklar och driver från 2011 1 st och från 2014 minst 2 st pedagogiska program på tema miljö/hållbar utveckling
- e) senast 2014 är Jamtlis miljöarbete uppmärksammat genom minst tio olika reportage i medier utanför länet

5. sätta fokus på det moderna samhällets kulturarv

- a) Jämtli bygger en 1970-talsmiljö som invigs sommaren 2012
- b) en insamlings- och bevarandeplan för modernt kulturarv skapas
- c) minst fem dokumentations- och forskningsprojekt om modern tid genomförs under perioden
- d) det moderna samhällets historia lyfts fram i minst två utställningar
- e) Jämtli har senast 2014 blivit uppmärksammat i Sverige och internationellt för sitt arbete med det moderna samhällets kulturarv

Strategiska utställningar 2011 – 2014

- 2011 Tema: **religion/livsåskådning, fantasy, folktro**
Temaredaaktörer Olof Edin och Christina Persson, mentor Torgärd Notelid
- 2012 Tema: **100-årsjubileum Jamtli och JLK** [utomhus: 1970-tal]
Pedagoger Malin Bäckström och Linda Pettersson, mentor Sten Gauffin
- 2013 Tema: **klimat, uranbrytning**
Temaredaaktör Amanda Jönsson, mentor Christina Wistman
- 2014 Tema: **relationen Jämtland-EU 20 år senare**
Temaredaaktör Mia Nilsson, mentor Anna Hansen
- 2015 beslutas senast hösten 2012

Jamtli Strategiplan 2011-2014

Avdelningsspecifika direktiv: Avdelningen för Gestaltning & Lärande

Attraktionskraft på besöksanläggningen och på "satelliterna"

Under perioden satsas stora resurser på att stärka Jamtlis attraktionskraft genom ett antal investeringar. Det vilar särskilt på Avdelningen för gestaltning och lärande att förverkliga de ambitioner som finns bakom investeringarna. Det förutsätter till exempel att de pedagogiska och gestaltande verksamheterna, tillsammans med avdelningen för Information & Publik, ska fungera i symbios i hela planerings- och genomförandeprocessen.

Avdelningen förväntas särskilt att vara en resurs för attraktionsutveckling på Teknikland och Fjällmuseet samt eventuellt tillkommande "satelliter".

Strukturering av verksamhet och resurser

För att upprätthålla bra arbetsmiljö, samt hög nivå i kvalitet och produktivitet, ska avdelningen strukturera sin verksamhet och förbättra framförhållningen i sitt arbete. Det ska bli tydigare vilka resurser som finns för drift respektive utveckling. I detta arbete förväntas en nära dialog med kollegorna på NCK och arkiven samt landsarkivarien.

Jamtlis kreativa chef

Avdelningschefen förväntas under planperioden att tillsammans med avdelningen för Information & Publik utveckla originellt skyltprogram för hela anläggningen, och att i samråd med landsantikvarien säkerställa att nya tillskott till anläggningen från och med dag 1 präglas av "Jamtliandan"!

Jamtli Strategiplan 2011-2014

Avdelningsspecifika direktiv: Avdelningen för Dokumentation & Forskning

Gränslös kompetensutveckling

Kommunernas och länsstyrelsens svagare roll i samband med bevarande och utveckling av länets kulturmiljöer måste motverkas genom kompetensutveckling till kommuner, fastighetsägare och allmänhet. Jamtlis hemsida ska utvecklas till den naturliga platsen för information och inspiration kring länets kulturmiljöer. Alla länets kommuners ansvariga politiker och personal kring kulturmiljö och turism måste uppvaktas minst en gång årligen. Uppdragsverksamheten utvecklas och marknadsförs mot såväl kommuner som andra aktörer.

Folkbildning och forskning

Avdelningen experimenterar och etablerar under planperioden en kursverksamhet kring byggnadsvård, kulturlandskapsvård, hantverk, kulturhistoria och arkeologi på Jamtli och i länet. Avdelningens antikvarier förväntas under planperioden att ta sådana individuella och kollektiva forskningsinitiativ med anknytning till omtalade kursrelevanta områden att avdelningen blir ett föredöme för övriga museet och länet.

Jamtlis forskningschef

Avdelningschefen förväntas att arbeta för att stimulera flera forskningsinsatser på Jamtli, så att Jamtlis och NCK:s medarbetare – primärt de forskarutbildade – i samarbete med olika universitet drar till sig forskningsprojekt kring kulturarv, historiebruk och lärande.

Avdelningschefen har ett särskilt ansvar för att i samråd med landsantikvarien ta initiativ till att utveckla aktivitetsförslag riktade mot 3:e och 4:e åldern med utgångspunkt i att ta vara på kompetens, ökad livskvalitet och attraktionskraft.

Jamtli Strategiplan 2011-2014

Avdelningsspecifika direktiv: Avdelningen för Vård & Samlingar

Samlings- och magasinutveckling

Etablering av det ”moderna samhället” på Jamtli samt fler roller dagligen i andra miljöer ställer stora krav på kompletterande insamling. En policy för omhändertagande av samlingar skall tas fram samtidigt med att avdelningen förväntas bli engagerad i två stora initiativ under planperioden. Dels förväntas avdelningen kunna ta ett helt nytt fjärrmagasin i användning som ”länsmagasin”, och dels förväntas all extern expedition samt tillgängliggörande av arkiv, bibliotek och fotografier flyttas till arkivhuset.

E-learning och tillgängliggörande

Jamtlis stora succé med tillgängliggörande av fotografier via hemsidan skall följas upp med en samlingswebb som en förutsättning för att kunna utveckla e-learningprogram. Innan utgången av planperioden skall avdelningen byta registreringssystem från SOFI till PRIMUS.

Jamtlis internationella sekreterare

Avdelningschefen ska under planperioden i samråd med landsantikvarien utveckla en övervaknings- och informationsstruktur för Jamtlis nordiska och europeiska arbete som säkerställer transparens, överblick och samordning. Dessutom ska avdelningschefen arbeta för att Jamtlis samlingar blir tillgängliga genom EUROPEANA.

Jamtli Strategiplan 2011-2014

Avdelningsspecifika direktiv: Avdelningen för Information & Publik

Att besöka Jamtli skall vara som inget annat!

Under planperioden ska det utvecklas ett unikt mottagande på Jamtli, som omfattar hemsida, telefonist, reception, butik, kafé, restaurang och vandrarhem. Detta mottagande skall präglas av ”glädje”, ”värme” och ”professionalism”.

Vikänslan och varumärket

Under planperioden skall genomföras insatser för uppdatering av varumärke och europeiseringsinsatser ihop med vi-känslan för alla anställda. Alla anställda skall kunna företräda Jamtli som självsäkra ambassadörer.

Jamtlis marknadschef

Avdelningschefen har som särskilt uppdrag att utveckla initiativ som bidrar till ett ekonomiskt starkare Jamtli. Avdelningschefen utvecklar i samråd med landsantikvarien planerna för rikstäckande tv-reklam.

Jamtli Strategiplan 2011-2014

Avdelningsspecifika direktiv: Staben

Fastighetsfunktionen

Fastighetsfunktionen skall under planperioden vara Jamtlis primära verktyg för utveckling av miljö- och energiarbete. Detta innebär att fastighetsfunktionen skall ha särskild kompetensutveckling för att kunna leda arbetet med att hitta och implementera smarta energilösningar.

Jamtli byggnader – kulturhistoriska såväl som driftsbyggnader – kräver ständigt underhåll. En underhållsplan skall tas fram som på byggnadsmiljö eller byggnadsobjektnivån är direkt relaterad till ekonomi, tillsyn och registreringsystem (PRIMUS).

Ekonomifunktionen

Ekonomifunktionen förväntas under planperioden utvecklas till Jamtlis ekonomi-, bolags- och projektstyrningsenhet med de kompetenser och resurser som behövs för detta arbete.

Under planperioden genomförs en organisationsöversyn som omfattar frågeställningar om Jamtlis relation till bolagen och eventuell ytterligare bolagisering av delar av Jamtli. Ekonomifunktionen fokuserar där på bolagens möjlighet att effektivisera sin ekonomistyrning samt attrahera externa investeringar. Översynen görs i nära samarbete med personalfunktionen.

Personalfunktionen

I en översyn av Jamtlis organisation och i frågeställningar kring Jamtlis bolag deltar personalfunktionen med fokus på frågor kring arbetsmiljö, anställningsvillkor, personalengagemang och önskan om färre beslutsnivåer. Dessutom är personalfunktionen pådrivande i en process viss mål är under mandatperioden att jämställa Jamtlis lönenivåer med omvärlden.

Som särskilt uppdrag under planperioden skall personalfunktionen stimulera att så stora personalgrupper som möjligt deltar i nordiska, interregionala eller europeiska utvecklingsarbeten för att ytterligare förankra europeiseringsarbetet i hela organisationen. Inte minst gäller det insatserna för att utveckla stabsfunktionernas egna interregionala utvecklingsarbete.